

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARSCoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 16. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

2. Selgitused korralduse kohta

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*). Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks.

Korraldusega nähakse ette nakkushaiguse leviku tõkestamiseks kehtestatud liikumisvabaduse piirangu erandid sportlastele, treeneritele ja võistkondade liikmetele, kellel on töösuhe Eesti meistriliigas osaleva sportmängu klubiga, või isikutele, kes on seotud Eesti koondise tasemel sportlase igapäevase treeningtegevusega ja kes on kolmanda riigi kodanikud.

Teised kehtestatud liikumisvabaduse piirangud on endiselt vajalikud, kuna Terviseameti hinnangul on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtliku inimesega, kellel on iseloomulikud sümptomid. See ei välista, et viirust on võimalik saada asümptomaatilise nakatunuga lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib tõhusamalt siseruumides ning sellest on mõjutatud eelkõige riskirühmad (sh vanemaealised). Piirangute jätkamine on põhjendatud ka sellega, et Eestis on viiruse levik kiiresti kasvanud. 2. septembri 2020. a seisuga on viimase 14 päeva jooksul tehtud testide seast osutunud positiivseks kokku 208 testi, mis teeb suhtarvuks 100 000 elaniku kohta 15,68, ning Eestis on mitmes piirkonnas (Tartumaa, Ida-Virumaa, Harjumaa) tekkinud nakkuskolde, mis on alguse saanud nii meelelahutusasutustest kui ka peresiseselt.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 täiendatakse korralduse punkti 4 alapunkti 9. Täiendusega kehtestatakse eelkirjeldatud sportlastele, meeskonna liikmetele ja treeneritele kehtivast 14-päevasest eneseisolatsiooninõudest ning kahe Eestisse saabumise järgse testi läbimise kohustusest erand, kui vastavad isikud on kolmandate riikide kodanikud või nimetatud riikides seaduslikult viibivad isikud, kes saavad Eestisse seoses spordi või treeningtegevusega ning

kes kuuluvad Eesti sportmängude meistriliiga klubide võistkondadesse või Eesti sportlase meeskonda. Korralduse punkti 4 alapunkti 9 senise sõnastuse kohaselt on sätestatud, et kui isik saabub Eestisse töötamise või õppimise eesmärgil kolmandast riigist, mis on Euroopa Liidu ühtse nimekirja väline riik, ta on selle riigi, millest isik saabub, elanik või seal seaduslikult viibiv, kehtib nimetatud isiku kutsujale juhul, kui selle riigi viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on suurem kui 16 või kui selle riigi kohta puuduvad eelnimetatud andmed ja selles riigis esineb kõrge viiruse leviku oht, nõue koostöös isikuga tagada viimasele võimalus viibida Eestisse saabumisest kuni 14 kalendripäeva jooksul oma elukohas või püsivas viibimiskohas ja läbida COVID-19 testimine viivitamata Eestisse saabumise järel ning kordustestimine mitte varem kui Eestis viibimise 14. päeval, mis tähendab, et töötajal on keelatud asuda enne 14-päevase perioodi ja kahe testi läbimist tööle ning tööandjal on keelatud enne nimetatud nõuete täitmist töötajale töötamist võimaldada.

Käesoleva muudatusega tehakse erand sportlastele, kes on professionaalsed või poolprofessionaalsed sportlased ning kelle puhul loetakse treenimist ning võistlustel osalemist töökohustuste täitmiseks. Siiä sihtrühma kuuluvad ka noorsportlased. Tööandjaks tuleb sportlaste puhul lugeda erialaliitu, klubi, treeneri kinnitust jne, kes tõendab, et isik peab vältimatult ja edasilükkamatult osalema nimetatud treeningul või võistlusel või viimastega vahetult seotud tegevustes. Sõltumata töötamise liigist või vormist on tööülesannete täitmise eelduseks, et töötaja teeb vähemalt ühe COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi ning et selle testi tulemus on negatiivne.

Erand kohaldub Eesti sportlaste kolmandate riikide kodanikest treeneritele ja muule personalile, kes tulevad Eestisse seoses spordivõistlusega, treeningtegevuseks, ning sportmängu alade meistriliiga klubide võistkondadesse kuuluvatele kolmandate riikide kodanikele.

Erandi tegemine on proportsionaalne, kuna alaliidud ja rahvusvahelised organisatsioonid rakendavad riskide vähendamiseks lisaks erinevaid lisanduvaid haiguse leviku tõkestamise meetmeid, mh on nõutud, et nimetatud spordivõistlustel osalev isik on terve, samuti ei tohi isik olla vähemalt 14 kalendripäeva jooksul enne Eestisse sisenemist olnud lähikontaktis isikuga, kellel on tuvastatud COVID-19 haigust põhjustav koroonaviirus SARS-CoV-2.

Samuti on Kultuuriministerium välja töötanud miinimumnõuded ja meetmed haiguse leviku tõkestamiseks, milleks on:

- 1) spordivõistlustega seotud kolmandatest riikidest saabuvad sportlased, abipersonal, korraldajad ja teised, kes saabuvad Eestisse riikidest, mille nakkuskordaja on suurem kui 16, peavad kuni 72 tundi enne lahkumist asukoha või kodukoha riigist tegema PCR meetodil COVID-19 testi ning omama ingliskeelset kirjalikku tõendit negatiivse tulemuse kohta;
- 2) Eestisse saabudes peavad kolmandate riikide kodanikud, sõltumata lähteriigi nakkuskordajast, tegema hiljemalt 24 tunni jooksul PCR meetodil COVID-19 testi ning kuni testi tulemuse saabumiseni täitma eneseisolatsiooni nõudeid (võistluse korraldaja abil ja koordineerimisel);
- 3) negatiivse testi vastuse saamisel väljastatakse spordivõistluse akrediteering ja isikud tohivad alustada spordivõistlustega seotud tegevusi;
- 4) Eestis viibimise ajal peavad kõik spordivõistlusega seotud isikud, sealhulgas korraldajad, jälgima iga päev oma tervist ja on kohustatud osalema juhukontrollides (kehatemperatuuri mõõtmine, testimine jms);

- 5) Eestis olles tuleb viibida nn spordivõistlusisolasioonis, mis tähendab, et tohib tegeleda ainult spordivõistlusega seotud tegevusega ning vältida tuleb kõiki spordivõistlusväliseid kontakte, sealhulgas kasutada ühissõidukeid, liikuda rahvarohketes kohtades jms.

Kolmandate riikide kodanikest sportlased ja toetav personal peab praegu kehtiva korra kohaselt läbima saabudes 14 kalendripäeva eneseisolasiooni sõltumata sellest, et nad on andnud negatiivse proovi Eestisse saabumisel või mitte. Eesti sportmängude klubidesse ei kuulu või neid ei toeta treenerite jm personalina ainult Eesti kodanikud ja püsivad elanikud, vaid ka mitmed teiste riikide kodanikud, sealhulgas kolmandatest riikidest. Selleks, et Eesti sportmängude klubide tegevus saaks plaanide kohaselt toimuda, on vajalik rakendada asjakohaseid meetmeid, et treeningtegevus saaks jätkuda näiteks võistlusreisilt saabudes ja Eestis treeningtegevust jätkates. Erandi kehtestamine on proportsionaalne ka seetõttu, et sportlaste tervist jälgitakse, ja samuti neid testitakse võrreldes teiste valdkondadega keskmisest sagedamini. Enamik rahvusvahelisi spordialaliite on oma võistlussüsteemis kehtestanud COVID-19 leviku piiramiseks eraldiseisvad meetmed, mida tuleb täita täiendavalt riikide kehtestatud piirangutele.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 tunnistatakse korralduse punkt 5 kehtetuks. Korralduse punktiga 5 on kehtestatud kuni 31. augustini 2020. a regulatsioon Eestit esindavale või Eestis treenivale sportlasele või sportlase meeskonnaliikmele, samuti isikule, kes osaleb spordivõistlusel või -üritusel sportlasena, sportlase meeskonnaliikmena või on otseselt spordivõistluse või -ürituse korraldamisega seotud. Punkti 5 järgi ei kehti eelnimetatud isikutele liikumisvabaduse piirangud, mis on ette nähtud korralduse punktides 1 ja 2. Punkt 5 tunnistatakse kehtetuks, kuna tegemist on käesoleva korralduse andmise hetkeks realiseerunud sättega.

Korralduse punktiga 2 sätestatakse, et korralduses kehtestatud nõuete üle teeb järelevalvet Terviseamet. Järelevalvekohustus tuleneb nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadusest. Terviseamet saab vastavalt halduskoostöö seadusele paluda ametiabi Politsei- ja Piirivalveametilt.

Korralduse punktiga 3 nähakse ette korralduse jõustumine 4. septembril 2020. a.

Korralduse punktiga 4 nähakse ette, et korraldus tuleb avaldada Vabariigi Valitsuse veebilehel ja Riigi Teatajas.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on korrakaitseaduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.